

Agnieszka Sołbut, Emilia Żyłkiewicz

Sprawozdanie z konferencji "Wspólnoty a migracje. Konteksty edukacji międzykulturowej"

Ars inter Culturas nr 1, 184-187

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Od starożytności znane jest też terapeutyczne działanie muzyki, podczas uprawiania której pobudza się wytwarzanie pożytecznej dla organizmu dopaminy, a także „uwalniana jest większa ilość opioidów wewnętrznych i spada poziom hormonów kortykalnych, co powoduje obniżenie stresu i umożliwia relaks”⁵.

Do tego zdolność zagrania choćby prostego, lecz niebanalnego utworu poprawia samoocenę, jak każda nabyta umiejętność. W dobie powszechnej elektroniki i programów komputerowych do tzw. „tworzenia muzyki” ważna jest też „strona fizyczna” Veeh-harfy. To prawdziwy instrument, grając, czuje się drgania strun, tworzenie się i rozprzestrzenianie fali dźwiękowej. Instrumenty elektroniczne nigdy tego nie dadzą.

Mamy więc same plusy – i żadnych skutków ubocznych.

Minęło już ponad 20 lat, odkąd Hermann Veeh skonstruował swoją pierwszą harfę. Przez te lata rozpowszechniła się ona w niemieckojęzycznych krajach europejskich i Japonii, udowadniając możliwości międzykulturowego zasięgu. Dopełnia to ‘korzenność’ tego instrumentu, pokrewnego zarówno starożytnym lirom, jak i tyrolskim i frankońskim cytrom i celtyckim harfom. Czy zagości na dobre również w Polsce? Mam nadzieję, że tak, gdyż nawet po zupełnie prywatnych prezentacjach (mam te instrumenty w domu i ciągle budzą zaciekawienie gości) widzę, że odbiór jest bardzo pozytywny. Uważam, że ten instrument może wiele wnieść w powszechne życie muzyczne chyba każdego kraju świata.

Nieuleczalna choroba własnego dziecka to bez wątpienia jedno z największych nieszczęść na świecie. Wielu tego nie wytrzymuje. Ale są też tacy, którzy nie dość, że się nie poddają, to jeszcze idą dalej – przekształcają to nieszczęście w coś bardzo twórczego, co przynosi wiele dobra zarówno im samym, jak i ich otoczeniu. Jak bohater tej opowieści Hermann Veeh, który nie tylko umożliwił rozwój muzyczny swemu synowi, ale jednocześnie dał szansę wszystkim, którzy tęsknią do muzyki.

Monika Zytke

Akademia Pomorska
Słupsk

Sprawozdanie z konferencji „Wspólnoty a migracje. Konteksty edukacji międzykulturowej”

W dniach 25-27 maja 2008 roku w niezwykle urokliwym otoczeniu, na skraju Puszczy Białowieskiej, odbyła się konferencja „Wspólnoty a migracje. Konteksty edukacji międzykulturowej”, zorganizowana przez Katedrę Edukacji Międzykulturowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii na Uniwersytecie w Białymstoku. Podczas obrad uczestnicy podejmowali bardzo aktualne tematy związane z kreowaniem wspólnot we współczesnych społeczeństwach migrujących.

⁵ P. Piotrowska, *Czy zawsze wiemy co słyszymy...*, s. 25.

Patronat nad przedsięwzięciem objęła Państwowa Akademia Nauk. Komitet organizacyjny zadbał o profesjonalne przygotowanie konferencji, zarówno ze strony merytorycznej, jak i rozrywkowej. Cyklicznie organizowane przez Katedrę spotkania na temat wielokulturowości i międzykulturowości ze względu na atmosferę życzliwości, możliwość spotkania z autorytetami w poruszanej tematyce z roku na rok cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Odzwierciedleniem tego jest wzrastająca liczba prelegentów. W konferencji uczestniczyły 73 osoby referujące z polskich i zagranicznych uczelni i innych instytucji naukowych.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali Rektor Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz i Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr hab. Elwira Kryńska. W obradach plenarnych głos zabrało wielu znanych i cenionych specjalistów nauk społecznych. Prof. dr hab. Elwira Kryńska zanalizowała problem migracji z perspektywy historycznej, natomiast prof. dr hab. Andrzej Sadowski poruszył społeczny wątek zjawiska migracji na peryferyjnym obszarze województwa podlaskiego. Prof. dr hab. Jolanta Miluska przedstawiła psychologiczne strategie radzenia człowiekowi w sytuacji dyskryminacji. Prof. dr hab. Tadeusz Miluski problem migracji w swoim wystąpieniu potraktował jako zjawisko demograficzne współczesnej Europy, wątek ten rozwinął prof. dr hab. Wiktor Rabczuk, mówiąc o tworzeniu wspólnoty społecznej w Unii Europejskiej. Kolejni prelegenci: prof. dr hab. Jadwiga Kosowska-Rataj i prof. dr hab. Janusz Gajda zwrócili uwagę na aksjologiczny element kreowania wspólnot w warunkach migracji na pograniczach. Prof. dr hab. Piotr Petrykowski wygłosił referat *Czasoprzestrzenne aspekty „terytorium” (miejsca) a wspólnota*. Prof. dr hab. Jadwiga Izdebska zaprezentowała spektrum zmian w postrzeganiu wspólnotowości domu rodzinnego przez polskich migrantów, natomiast prof. dr hab. Agata Cudowska dokonała jakże trafnego zestawienia sprzeczności wspólnotowości w kulturze indywidualizmu. Prof. dr hab. Rafał Piwowarski uwypuklił edukacyjny kontekst migracji. Prof. dr hab. Anna Kwiatkowska zaprezentowała wyniki badań prowadzonych wśród polskich imigrantów w Londynie, dotyczące czynników, które warunkują poziom dobrostanu psychicznego na emigracji. Prof. dr hab. Ewa Ogrodzka-Mazur opracowała wątek integracji i marginalizacji w aspekcie doświadczania stresu akulturacyjnego przez polskie dzieci uczące się w niemieckich szkołach. Kolejne doniesienie z badań zaprezentowała prof. dr hab. Krystyna Błęszyńska, które dotyczyło strategii wrastania polskich emigrantów w Ameryce w warunkach zróżnicowania kulturowego. Wystąpienie prof. dr hab. Elżbiety Czykwin również odnosiło się do wyników badań, tym razem bezpośrednio dotyczyło ono konsekwencji doświadczanych przez rodziny pozostające w kraju w momencie emigracji matki lub ojca. O aspekt kształtowania się tożsamości młodych ludzi wyjeżdżających w poszukiwaniu pracy obrady konferencyjne wzbogacił prof. dr hab. Zenon Jasiński. Prof. dr hab. Kazimierz Kossak-Główczewski wygłosił referat *Etniczność i regionalność versus deterytorializacja, a problem hegemonii w świecie globalizującym*. Prof. dr hab. Michał Balicki zwrócił uwagę uczestników na aspekt pracy migrantów w środowisku wielokulturowym. Konferencję uświetniła obecność prelegentów z Białorusi: prof. dra hab. Włodzimierza Lukiewicza, prof. dra hab. Andreja Harbatskiego, którzy dzięki swoim wystąpieniom urozmaicili zakres tematyczny konferencji.

Po debatach plenarnych wygłoszone zostały referaty w IV sekcjach.

Rozważania w sekcji I dotyczyły zagadnienia *Edukacja międzykulturowa a problem migracji*. Obradom tym przewodniczyli prof. dr hab. Anna Kwiatkowska oraz prof. dr hab. Kazimierz Kossak-Główczewski.

Referenci podejmowali rozważania dotyczące postaw wobec odmienności, migracji zarobkowej, przeżyć dzieci migrantów czy działalności artystycznej imigrantów. W tej sekcji dyskutowano o edukacji międzykulturowej wobec wyzwań migracji w Europie Środkowej oraz wobec przemian społeczności tureckiej w Niemczech. Referenci odwoływali się do doświadczeń, które dotyczyły pracy z dziećmi uchodźców czy migracji w ramach wolontariatu zagranicznego. Podkreślono znaczenie kapitału społecznego w minimalizowaniu wykluczenia społecznego.

Obrady w sekcji II dotyczyły *Wspólnoty w warunkach migracji*.

Przewodnictwo objęli prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz i prof. dr hab. Tadeusz Pilch.

W sekcji II poruszone zostały między innymi kwestie tworzenia wspólnoty i jej utraty w warunkach migracji. Rozważania dotyczyły ponadto tożsamości i kryzysu tożsamościowego migrantów, funkcjonowania dzieci z rodzin rozłączonych oraz sposobów radzenia sobie z sytuacją imigranta. Podkreślono rolę matki w budowaniu wspólnoty rodzinnej oraz istotę kompetencji międzykulturowych nauczycieli w tworzeniu wspólnot kulturowych.

Obradom w sekcji III przewodniczyli: prof. dr hab. Agata Cudowska i prof. dr hab. Janusz Gajda. Tematem przewodnim było *Znaczenie wspólnot dla współczesnych jednostek i społeczeństw*. Podjęte zostały między innymi rozważania dotyczące poszukiwania przychylniej przestrzeni do życia, tożsamości społecznych Polaków, jednostkowych strategii akulturacyjnych, sytuacji uchodźców czeczeńskich. Referaty dotyczyły analizy czynników tworzących i stymulujących funkcjonowanie społeczności lokalnych oraz realizacji zadań edukacji międzykulturowej w pracy z cudzoziemcami.

Referaty wygłoszone w sekcji IV dotyczyły tematu *Propozycje edukacyjne na rzecz tworzenia wspólnot kulturowych*. Obradom przewodniczyli prof. dr hab. Rafał Piwoński i prof. dr hab. Piotr Petrykowski. Referenci podkreślali konieczność uwrażliwiania dzieci i młodzieży na odmienność kulturową. Podjęte zostały rozważania dotyczące między innymi społecznych i pedagogicznych skutków euromigracji, znaczenia wspólnot w procesach rewitalizacji dziedzictwa kulturowego. Rozważania dotyczyły ponadto stygmatyzowanych grup religijnych, organizacji mniejszościowych, szkolnictwa polonijnego. Obrady w sekcjach uzmysłowiły, jak wiele zagadnień, problemów badawczych wiąże się z tematyką konferencji.

Urozmaiceniem ciekawych obrad były liczne atrakcje okołokonferencyjne. Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, by integracja wspólnoty naukowej była faktem. Nawiazaniu indywidualnych kontaktów między uczestnikami obrad sprzyjały rozmowy w kularach oraz ognisko i uroczysta kolacja.

Główną atrakcją kolacji wieńczącej trzydniowe rozmowy o wspólnotach i migracjach był występ zespołu „Czeremszyzna”. Oryginalnie i nowatorsko wykonane, m.in. pieśni ukraińskie, białoruskie, łemkowskie stanowiły ukłon wobec wielu kultur, wpisując się idealnie w tematykę konferencji. Już pierwsze utwory „Czeremszyzny” poruszyły strunę wrażliwości uczestników, porywając jednych do tańca, innych do śpiewu. Występujący od piętnastu lat zespół, w składzie którego gra pracownik Katedry Edukacji Międzykulturowej, dr Krzysztof Sawicki, zdążył się już przyzwycząć do bisowa-

nia. Na konferencji w Białowieży, podobnie jak na koncercie, pojawiły się owacje na stojąco, a bisom nie było końca. Istniała możliwość zakupu płyty z autografami członków zespołu. Miejmy nadzieję, że występ „Czeremszyny” i ciekawe obrady zainspirowały uczestników konferencji do dalszych rozważań na temat wspólnot, migracji i edukacji międzykulturowej.

**Agnieszka Solbut
Emilia Żyłkiewicz**

Uniwersytet w Białymstoku
Białystok

Spoleczne, kulturowe i edukacyjne konteksty pedagogiki międzykulturowej. Cieszyn–Ustroń Jaszowiec, 19-21 października 2009 roku

Po raz kolejny Zakład Pedagogiki Ogólnej Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie wraz z Wyższą Szkołą Pedagogiczną Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie i Stowarzyszeniem Wspierania Edukacji Międzykulturowej zorganizował w Cieszynie–Ustroniu Jaszowcu konferencję naukową z udziałem gości zagranicznych, poświęconą zagadnieniom edukacji międzykulturowej. Głównym tematem dyskusji uczyniono społeczne, kulturowe i edukacyjne konteksty pedagogiki międzykulturowej. Wyjątkowego charakteru niniejszej konferencji dodawała przypadająca na ten czas 20 rocznica powstania Zakładu i Katedry Pedagogiki Ogólnej, co nie mogło pozostać niezauważone przez organizatorów i gości spotkania.

Gospodarze chcieli zwrócić uwagę uczestników konferencji na następujące zagadnienia:

- czas społeczny a pedagogika i edukacja międzykulturowa,
- polityka i nauki społeczne wobec wielo- i międzykulturowości,
- problemy pogranicza – szanse i ograniczenia edukacji wielo- i międzykulturowej,
- mniejszości narodowe i etniczne na pograniczach – historia i współczesność,
- nowe konteksty edukacji międzykulturowej.

Cieszyńska konferencja naukowa zgromadziła przedstawicieli różnych dyscyplin humanistycznych (pedagogów, psychologów, etnologów, filozofów, socjologów oraz historyków), co pozwoliło uzyskać szerokie spojrzenie na społeczne, kulturowe i edukacyjne konteksty pedagogiki międzykulturowej, które bezpośrednio i pośrednio dotyczą wszystkich zgromadzonych dyscyplin naukowych. Istotne znaczenie dla merytorycznego przebiegu spotkania miało także przygotowanie i wcześniejsze przekazanie uczestnikom publikacji przedkonferencyjnych⁶.

⁶ *Spoleczne uwarunkowania edukacji międzykulturowej. Konteksty teoretyczne*, red. T. Lewowicki,